

3 kérdés

Anderle Ádám történészhez

— A napokban tért haza Venezuelából a József Attila Tudományegyetem középkori egyetemes történelmi és Latin-Amerika története tanszékének vezetője, Caracas-ban, a Santa Maria Egyetem továbbképző intézetében töltött egy hónapot: meglehetősen sűrű vendég az óceánon túl, tudommal Venezuelában is másodszer fordult meg. Ezúttal miért?

— Olyan egyetemi oktatóknak tartottam előadásokat, akik doktori disszertációjukra készülnek, s ezért két évig heti egy előadást kell hallgatniuk. A 12 tagú kis csoportnak Latin-Amerika történelméről beszéltem, kivált esztörténelmi kérdésekről, mint nemzetudat, kontinentalizmus, a szocialista eszmék terjedése, államfejlődés, antiimperialista gondolatok, hiszen hallgatóim ezekből doktorálnak, s a témáikat nekem kellett általános latin-amerikai keretbe ágyazni. Emellett természetesen konkrét kutatási területeikről is konzultáltunk.

— Európai történeztörténeti előadásokat Latin-Amerikában latin-amerikai történészeknek Latin-Amerikáról. Nem furcsa?

— Dehogynem, Magam is ezzel kezdtem és zártam a kurzust, elmondtam, most azt tudják majd meg, hogyan látom én Magyarországról ennek a szubkontinensnek dolgait. Az ottani történetudományok tudnivalóit Achilles-sarkak, hogy inkább csak magukat kutatják, szűkebb értelemben vett patriájukat. Részt vettem például egy tudományos rendezvénysorozatban, ahol 246 előadás hangzott el, valamennyi tanszék, kar bemutatja kutatásait, de egyetlen témát sem hallottam, ami össz-Latin-Amerikáról szól volna. Az általam vezetett kurzuson rendszeres vendégek az európaiak, előttem például szovjet, de NDK-beli történészek is jártak, meg persze francia, portugál és más. Az intézet igazgatója, Federico Brito Figueroa meg Wittman professzoromnak volt jó barátja, s 1978-ban kiadta egyik korábbi kis könyvemet, amiről magam a nagykövettől

értesültem csak, persze örültem neki. Vagyis hát hamar kontaktust találtunk.

— Venezuelától 130 kilométerre van Grenada, ami éppen akkor került a világ érdeklődésének középpontjába. Mit látott az eseményekből?

— Pénteki napon indultam vissza, a gép sokáig vesztegelt, majd a stewardess közölte, a légitársaság amerikai gépek szállítják meg. Az Egyesült Államok akkor szállított egy nagyobb katonai egységet, ami a polgári nemzetközi forgalomban tilos. Persze már előbb érezni lehetett Caracas-ban, milyen megdöbbenéssel fogadja a fejleményeket még a politikai jobboldal is. A venezuelai katonákat sértegette, hogy értesítés nélkül használták vizeiket az amerikaiak, emiatt készülséget rendeltek el. Az egyik venezuelai újság csupán az USA-ban megjelent cikkek részleteinek összeállításával bizonyította, hogy Reagan erveit légből kapották, maga az észak-amerikai értelmiség közvélemény sem hiszi. Az invázióba berángott aprócska országok részvétele inkább komikusnak tűnt, hiszen azok összlakosságát alig több mint negyvenezer. Venezuelában attól retentek meg, mi mindenre képes az északi kolosszus, hogy saját érdekeltsegi paktumait is fölírja. Persze hangot kapott az antikommunista propaganda, ám jobbra az vibrált a levegőben. Grenadát főpróbának szánják Nicaraguá ellen. Kiprobálni, meddig mehetnek el, s ha a nemzetközi közvélemény mérsékeltebben reagál, fölbátorodhatnak. Mivel alkalom nyílt kolumbiai újságokat is olvasni, ahol tán jobban aggódtak, olyan érzéssel jöttem haza, az USA befolyása erősen megcsappant ezen a kontinensen. Tulajdonképpen elszigetelődtek. Erre utaltak azok a vélemények, melyek a száradelő furkóbot-politikájának újraéledését vélték fölismerni az invázióban. Azokat a vadnyugati módszereket, melyekre Roosevelt óta amerikai elnökök néha bátorodtak.

N. I.

MEDOSZ Kulturális Napok

25 éves az ATIVIZIG KISZ szervezete

Szülői értekezlet, gyermekrajz-kiállítás, tudományos ülés az agrárértelmiség közéleti szerepéről, szerepléséről, vers- és prózamondó verseny, kézimunka-kiállítás, klub-avató, szakszervezeti bizalmiak találkozója, Ime, néhány program a MEDOSZ tegnap, pénteken kezdődött kulturális napok rendezvénysorozatának kínálatából.

Valójában hagyomány a mező-, az erdő-, a vízgazdálkodás dolgozóinak életében, hogy ilyenkor, ősztől minden munkahelyen több időt szentelnek a kultúra ápolására, a szakszervezeti munka sokszínűségének bemutatására. A MEDOSZ Csongrád megyei bizottsága idén az eddigieknél még nagyobb nyilvánosságot kíván biztosítani a programoknak. A Mezőgazdasági Szervezetek Szövetségével, a Hazafias Népfront Csongrád megyei bizottságával, a megyei úttörőelnökséggel, a Csongrád megyei Pedagógiai Intézettel közösen központi rendezvényeket szervezett. Nagymárcson november 21-én mezőgazdasági napot tartanak, tájékoztatják a szülőket, gyerekeket a mezőgazdaság munkalehetőségeiről, így segítik az általános iskolások pályaválasztását. A mezőgazdaságban dolgozóknak, a MEDOSZ-hoz tartozó iskolák diákjainak vers- és prózamondó versenyt, valamint fotópályázatot hirdettek. November 25-én lesz a szavalóverseny, s ugyanezen a napon nyílik a legjobb felvételekből kiállítás Hódmezővásárhelyen mintegy 300 pályamunka legjobbjából nyitnak kiállítást Szegeden, a rókusai párházban, december 10-én. A „Hétvége családi körben” című kiállításon gyermekrajzok láthatók majd. Mind a központi, mind az üzemi rendezvények megszervezésében segítenek a művelődési központok, művelődési házak is.

A MEDOSZ kulturális napokat tegnap, pénteken az ATIVIZIG Aranykoszorús Klub címmel kitüntetett ifjúsági klubjában Kovács Lajos, a MEDOSZ Csongrád megyei bizottságának titkára nyitotta meg.

*

Hogyan is szól a krónika? 1958. október 19-én kezdődik. Az alakuló KISZ-taggyűlés. 1960-62 között az Alsó-Tisza vidékén megteremtik a maguk „Hanságát”. A hetvenes érv próbára teszi a közösség erejét is. Talán a közös helytállás ébresztette fel bennük a szakma fejlesztésének megújításának igényét. Fellenjűltómozgalmuk, megalkotják az FMKKT-t, jobb-nál-jobb ötletekkel állnak elő a különböző pályázatokon. A vezetőség respektálja, igyekezik, teljesíti kérésüket: az igazgatóság szepesincéből klubot alakítanak.

Telnek az évek... Emlékeznek-e még a Petőfi-évforduló vetélkedőjére, a szegedi partfal fölött vállalt védnökségre, a Kiváló klub cím ünnepére? Négy alkalommal kapják meg a Kiváló KISZ-szervezet Zászlót, idén pedig a legmagasabb kitüntetésben részesülnek: elnyerik a KISZ központi bizottsága Vörös Vándorzászlaját.

Tegnap, pénteken, ünnepi taggyűléssel elevenítették fel a 25. esztendőt. Kurucz Gyula

lát, aki négy esztendeje titkára az ATIVIZIG KISZ-bizottságának, a mároli és a jövőről kérdeztem. Hisz multjuk kiolvasható az évforduló tiszteletére készített több mint 100 oldalas kiadványukból.

Hagyománytisztelők vagyunk — válaszolta a KISZ-titkár. — Együtt dolgozunk a régi KISZ-esekkel, számítunk segítségükre. Ma is, holnap is a gazdasági munkában kell helytállni. A vízügyi ágazat elismer bennünket, Nem a fölhatunk fá jó hírünkre. Felelősséggel ápoljuk tovább

Kár lenne, ha kár lenne!

A megelőzés forintjai

J. bácsi sir, Kemény embernek ismerik, nem adja meg könnyen magát, de most, amikor felidezi anyárra szárazságra hirtelen rá tört fekete felleg jégzivart, megtörnek arcának fegyelmzett vonásai, s bámulatos akaratereje kevés érzelmeinek palástolásához. Kétezer négyzetméter magásművelésű szőlőt vertek kopasz venyeghalmazzá a pár éven belül — majd itt is tesznek valamit a sorscsapás ellen. S épp a biztosító. Dr. Molnár Ernőtől, az Állami Biztosító Csongrád megyei igazgatóságának osztályvezetőjétől tudom, az AB az idén 4,7 millió forintot költött mezőgazdasági kármegelőzéssel összefüggő kutatásokra, melyek közt természetesen a rákésztés jéges-elhárítás is szerepel. No és még egy-két kidolgozandó kármegelőzési eljárás, mint például a tavaszi fagyvédelem, vagy a malacok elhullásának csökkentése, esetleg a természet tiszai nyári gátak építésének támogatása.

Biztosítás — biztonság, hirdetik. A megelőzéssel foglalkozó munkájukat már nem annyira... Mint ahogy az sem, hogy például a ragyonvédelmet szolgáló kísérletekre 2,9 milliót, a közúti közlekedés javítását segítő fejlesztésekre, akciók szervezésére 5,4 millió forintot költötték. S hogy mit kapunk érte? Kikísérletezzék a szakemberek az égest készlettel vegyszereket, az ionizációs füstérzékelő bevezetését, a betöréses lopások, rablások megelőzését segítő riasztóberendezéseket, egy sereg közlekedésbiztonsági rendezvényt, vetélkedőt, Autóklubbal közösen szervezett aranykerék-akciót, gyorsjavító minialom-

Megelőzni sokféleképpen lehet — kérésre válogatja. J. bácsi tudománya kevés a jégverés ellen. Ide rakta kellene, vagy műanyag hálós védőrendszer. Szőlősgazda öreg barátom, csak azt tudja, őt kár érte, s azt, ha biztosítása lett volna, jobban érezné magát — azt viszont már nem, hogy az elhárításért — a jövőben, pár éven belül — majd itt is tesznek valamit a sorscsapás ellen. S épp a biztosító. Dr. Molnár Ernőtől, az Állami Biztosító Csongrád megyei igazgatóságának osztályvezetőjétől tudom, az AB az idén 4,7 millió forintot költött mezőgazdasági kármegelőzéssel összefüggő kutatásokra, melyek közt természetesen a rákésztés jéges-elhárítás is szerepel. No és még egy-két kidolgozandó kármegelőzési eljárás, mint például a tavaszi fagyvédelem, vagy a malacok elhullásának csökkentése, esetleg a természet tiszai nyári gátak építésének támogatása.

Biztosítás — biztonság, hirdetik. A megelőzéssel foglalkozó munkájukat már nem annyira... Mint ahogy az sem, hogy például a ragyonvédelmet szolgáló kísérletekre 2,9 milliót, a közúti közlekedés javítását segítő fejlesztésekre, akciók szervezésére 5,4 millió forintot költötték. S hogy mit kapunk érte? Kikísérletezzék a szakemberek az égest készlettel vegyszereket, az ionizációs füstérzékelő bevezetését, a betöréses lopások, rablások megelőzését segítő riasztóberendezéseket, egy sereg közlekedésbiztonsági rendezvényt, vetélkedőt, Autóklubbal közösen szervezett aranykerék-akciót, gyorsjavító minialom-

Rádiófelvétel a délszláv klubban

(Tudósítónktól.)

A Magyar Rádió pécsi stúdiójának délszláv részlege, Milica Kláitay-Taradzsija szerkesztő és rendező vezetésével, nyilvános rádiófelvételt rendezett a szegedi délszláv klubban a közel múltban. A klub elnöke, Radivoj Zsivity rövid áttekintést adott a klub megalakulásáról, életéről és munkájáról, Ezután Milán Lung, és Dorozsmán a belvízvédelmi munkálatoknál, évek óta mi rendezzük Székesfehérváron a vízvédők táboraikat. Ez utóbbihoz Székesfehérvárról, Ezután Milán Lung, és Dorozsmán a belvízvédelmi munkálatoknál, évek óta mi rendezzük Székesfehérváron a vízvédők táboraikat. Ez utóbbihoz Székesfehérvárról, Ezután Milán Lung, és Dorozsmán a belvízvédelmi munkálatoknál, évek óta mi rendezzük Székesfehérváron a vízvédők táboraikat.

Nagyon kedves színtöltő volt a programnak az újszántváni általános iskolások vers- és prózaműsora, ami a nagyon agilis Jelená Veszelinov tanárnő minden elismerést megérdemlő munkájának az eredménye. Dr. Sztipán Bundity titkárhelyettes beszámolt a szegedi délszláv bál előkészületeinek állásáról, és választott a rendező kérdéseire; hogy milyen a klub kapcsolata az ifjúsággal? Erről beszélt a Szegeden tanuló juszsláv egyetemisták klubjának vezetője, Martonosi Béla is.

A műsorban Sztipán Petres, a klub szervező titkára ad elő délszláv népdalokat és mulatókat a Jamen Gyorgyevity által vezetett klubzenekar kíséretében. Ezen felül a rendező arra is talált alkalmat, hogy a mikrofon előtt elbeszélgesse a jelenlévő klubtagokkal.

A nagy sikerű est közös énekléssel ért véget a pengő tamburák hangjai mellett. A felvételt a pécsi rádió hétfőn, november 14-én este fél 7-kor sugározza.

M. E.

Berkes Ákos

Vendégművészekkel Zenei naptár

Csütörtök este a Zenés Színházban, a szegedi szimfonikus hangversenyt a grúz vendégkarmestere Givi Azmajparasvili, a tbiliszi Állami Opera főzeneigazgatója volt. Az est szöveglistájának pedig a fiatal román Lenuta Ciulei-Atanasiu hegedűművész szerepelt. Wieniawsky II. Hegedűversenyt (d-moll, op. 22.) elsősorban az a hegedűs választhatja műsorába, aki rendkívül, briliáns, csillogó technikával adottságok birtokában van. Valószínűleg nem véletlen, hogy erre a versenyre esett az ifjú művész választása, mivel legerősebb ütőkártyája éppen a bravúros, átlagon felül technikailag felkészültség. Ez a tény már önmagában is elismerésre méltó dicséretes a kulturált, precíz, esztétikus játékmódja is, ám mégsem elegendő, ha kellő mélységű tartalmi mondanivaló, figyelemre méltó fantázia, széles spektrumú kifejezőerő hiálva van. Eről győzött meg a szolista ráadásorozata is. Ki volt udvariasabb; a közönség vagy a művész? Nem tudni, mert már az első meghajlásnál egy Kreisler-ráadásal köszönt meg a

tapsot, a másodiknál rögyest Paganini XXIV. Capricciójával, a harmadiknál Bach d-moll partitójának első tételével. (Mehintől vagy egy Ojsztrahtól bizonyára nem tűnt volna túl soknak ez a ráadásosztogató bőkezűség.)

A zenekar előbb Weber Oberon nyitányát játszotta Azmajparasvili légkörteremtő ereje hatalmában a zenekar odaadón muzsikált, bár technikailag nem volt mindvégig kiegyenlített szintű ez a tolmácsolás, s itt főként a vonoskar parányi egyenlenségeire, a homogenitás villanásnyi széteséseire gondolok.

Nem hiába tartják Szovjet-Grúzia egyik legnépszerűbb zeneszerzőjének Otar Vasziljevics Taktakisvilit aki most a Grúz Állami Szimfonikus Zenekar karmestere. Mindia című nagyzenekari szvitje, melyből két tételt hallhattunk, rendkívül megnyerő, színes muzsika. Az intenzív vastaps, s a tételt megismétlése is ezt bizonyította.

A koncert záró száma Csajkovszkij hatalmas remekműve, az V. szimfónia (e-moll, Op. 64.) volt. Azmajparasvili lenyegre törő,

fegyelmzett mozdulataival, határozott, koncepciózus elképzelést valósított meg. A zenekar maradandó élményt nyújtott minőségű játékaival. Külön említésre kívánkozik Király István első kürtös egész estén nyújtott magas színvonalú szolista teljesítménye, de ugyanúgy kitűnt a réz- és fafúvós szekció igényes szereplése. Itt a vonoskar is szárnyait, érzékenyen, dús hangzással, kellő virtuozitással muzsikált. Amit a legfigyelemre méltóbbnak találtam a karmester teljesítményében, az a rendkívüli szín- és akusztikaérzékenység, arányérzés. Mesterien, megszállottan keveri ki az árnyalt zenekari hangzást, biztonságos önkontrollal, megfelelő mértékben kiemelve vagy lesimítva az egyes szolamokat. Ennek segítségével egy igen világos, apró részleteiben is lenyűgöző, ugyanakkor hatalmas ívű, stabil zenei formát mintáz meg. A vendégdirigens révén felmutatott új értéke a zenekarnak tehát az, hogy kivételesen érzékeny, színes, kontrollált akusztikus hallásra, játékra is képes. Ha igénylik tőle.

Berenyi Boglár

Igriczi Zsigmond